

Nőnek lenni kész szenvedés

A parkban lebegni

Tudtam, milyen felhőtlenül férjhez menni, lebegni a föld fölött tíz méterrel, hatalmasakat lépni, futni és habzó szájjal kacagni, mikor megcsikizel, vagy a fülembe súgysz egy titkot, bedugod a nyelved. Teljesen odavoltam érted. Ittam a szavaidat, nemhogy lassan kortyoltam volna, habzsolva nyeltem. Megkérdőjelezhetetlen igazságok. Bámultalak, epekedtem, vártam rád, mikor kinyitottam reggel a szemem, ott álltál egy szál futónadrágban. Ha nem néztél, akkor is láttalak, ha kövétél a szemeddel, zavaromban elpirultam, vörös lett az arcom, lüktetett a nyakam. Tördeltem a kezem. Néha meg kiabáltam neked, sikítottam. Vegyél már észre, te barom!

Mint egy oltárt bámul az ember, úgy szédültem. Te szédítettél meg. Folyton az utcák felé sétáltam, hátha összefutunk. Kifestetted a világot, a szürke, kopasz, téli fát, és a talpaddal kiradíroztad a bütykeit a csapzott, sáros földnek. Ilyen a bódult vak, amint keresztülnéz. Fület, lombot, napfényt lop az esős télbe. Azért sejtettem valamit, hazudnék, ha csak a jót osztanám meg veled. Szűrt a kis tüske, már akkor is tapintani lehetett, ott bökődött a bőr alatt. Majd megfulladtam a nejlonharisnyában, nőnek lenni kész szenvedés. Mégis mindenáron tetszeni akartam neked.

Anyám példája tanította, hogy a házasság aljasság, csupa láz és kérdőjel. Verés is, és nagy ölelések. Hát vártam az alázást, az elfojtott némaságot, nem lepődtem meg tőle, amikor elérkezett. Tudtam, hogy van és lesz, és nekem is kijut.

Mikor kislány voltam, ezerszer hallottam a falon keresztül a felnőtteket halkán sírni. Mint egy újszülött macska, ült anyám a fürdőszobában reggelente, fojtott, nyüszítő hangja átszűrődött. Megjegyeztem kiabálásukat, a pofonokat, ahogy egymás karját megszorítják. Ingerült volt az arcuk. Hallottam, ahogy egymásnak esnek, verekednek, aztán szeretkeznek. Ordibálás után jött a sikítás. Apám tenyere csattogott anyám fenekén. Hús marja a másik húst. Zihál, alig vesz levegőt, vergődik, ilyen a boldogság, az is verés. Szobaittok, nem mehettem be, de meglestem őket többször. Anyámék hálószobája, ott volt a remegés, a félsz is. Színtelen, szagtalan szoba, kivert csipke a falon, gobelin. Napsütés, kemence, kancsók. Egy régi farádió ült a kalocsai terítón, és felette lógott a műanyag függöny. Anyám szeretkezés közben ebbe kapaszkodott.

Szerelmes, az jó, azt szerettem. Ölel, itt van végre, a karjában fekszem. Macska lehetek. Odadörgölöm a faromat. Kinyújtózom, büszke nő.

Oda szeretem tenni az arcomat, ott a tied is, látom, tapintom, magamhoz húzlak. Kis gödröt hajtogatok a fehér huzatba, és belefúrom az orrom. Oda képzelem a kezed a vállamra, meghatódok, aztán gyorsan eltollak. Évekig tartott, míg megtanultam legyőzni a szerelmet, legyőzni e maró érzés harapásait a szívbe. Nem szeretlek, vége, én már nem érzem. Ezt mondod egyik nap, egy téli, szeles nap, teljesen váratlanul, a koradélutáni sötétben. Öt éve, hogy házasok vagyunk. Ülünk a konyhában. Fogalmam sincs, mit tettem, miért ütsz rám ekkorát, mi a baj velem. Onnantól fogva éveken át csak menekülök, lololva, iszkolva, rettegve futok. Nehogy még egyszer ezt mondd.

Hiába nyaggat az ügyvéd, hogy írjam le, milyen volt a házasságunk. Nem tudom. Ma épp arra gondoltam, amikor felébredtem, hogy ez milyen mulatságos dolog. A néma fél már nem beszél. Nem is válaszolhatsz, bármit mondhatok. Te már nem élsz, eltöröltelek. Megöltelek, és ez olyan megnyugtató.

Ha élnél, akkor is leszarnád, hogy körmölök rólunk, mit érdekelne az téged. Te csak a vacsorádat várod, éhes vagy, korog a gyomrod, mikor este megérkezel a kutyával, én szorgosan tálalok. Várod a sorozatodat a tévében, vagy olvasod a Nemzeti Sportot. Akkor is fagyos volna a lábad, ha véletlenül belém rúgnál. Elgáncsolnál. Észre sem vennéd. De még ezt sem mondod, nehogy megtörjön a csönd. A nagy bűdös.

Mikor megismerkedtünk, te valaki mással voltál. Én téged szerettelek volna, de te Katit akartad. Ő volt a szép Kati az osztályban. Az a fajta lány, akit mindenki irigyel, de közben utál is, mert Kati a jégkirálynő. Emlékszem, kint voltunk az iskolaudvaron, a focikapu mellett, amit az elsősök rángattak a nagy-szünetben, te meg jól lekiabáltad a fejüket. Elrohantak. A hálóba kapaszkodtunk és közel hajoltál hozzám. Kival szerelmeset játszottatok. Alig bírtam nem odanézni, én szerettem volna Kati lenni. Moziba vitted, fogtad a kezét, bementetek Pestre, őt csókoltad meg először a lányok közül. A sportoló minden nőt megkap, még a hideget is. Én voltam akkor a halvány lány, egy üveg. Aztán egyszerre minden megváltozott.

Az érettségi utáni napokban történt, rendesen bemásztál a fejembe. Arra ébredtem, hogy folyton rád gondolok. Gondolatban ölembe veszek, simogatsz. Barátkoztál velem, mert én közben jóban lettem Kival. Elhívtál és elbújtunk a parkba, a tölgyeknél az avarba guggoltunk. Azt mondtad, engem veszel feleségül. Hogy most már biztos vagy benne. Kicsit megriadtam, mintha megbökött volna a tüske. Tetszett, nagyon, de rémületes is volt. Beleszédültem. Nem hittem neked igazából. Onnantól fogva megőrültem érted. Vagy nem is tudom, egy téglá nehezedett a szívemre. Meg is akartam szabadulni tőle.

Csak egy valakit akar az ember, azonnal, minden áron. Megosztani vele az összes járdát, a szobát, a kádat. Nekem te voltál ez az ember, Öcsi.

Kati mindvégig bízott bennem, a legjobb barátjánőjében, ebben olyan biztos vagyok, mint hogy itt írok. Folyton rólad beszélt. Ezt nem tehetem, mondtam magamnak. Nem vehetem el Kati szerelmét, Kati teljesen beléd zúgott, az osztály Katija, a pedáns legfinomabb Kati. Ő rakott be téged az én fejembe is végül, jó mélyre belém ültetett, és te a gondolatomban kihajtottál. Kati a főhíbas. Mert a Kati egy húsevő virág.

Emlékszem, amikor délután kimentünk Kival egy nagy eső után az Erzsébet-parkba. Ősz lett, hullott a gesztenye a nagy barna fákról, makk és tölgylevél tapadt a vizes, gilisztás földhöz. Gyűlt az avar, és csak úgy dőlt Katiból a szó. Hangos és bátor lett, piros az arca, ezt az oldalát addig nem ismertem. Hékás, Kati, veled meg mi lett? Szerelmes vagyok, súgta. Egyre vizesebb lett a föld, ahogy beljebb mentünk az erdőbe. Hallgattunk róla, mert engem meglepett. Magas volt még a sárga, elszáradt fű. Hányszor tekeregtünk itt a fegyveres erők napján. Neveltünk az ofón, hogy milyen bénán fut számháború közben. Lóg rajta a kék mackónadrág. A krími hársfák is ledobták a lombot. Örült a biosztanár. A halvány napsütésben ezen a koradélutánon rengeteget gyalogoltunk. Egészen a vadsparkig elmentünk. Szeretem, nem tehetek róla, és könnyes lett a szeme. Éppen a vaddisznó kerítésénél álltunk. Vakkantott, mikor meglátott. Belekapaszkodtunk a drótbá. Most is forró lesz a hasam, ha rá gondolok. Szerinted ez az? Milyen béna volt, ahogy megkérdezte, hát persze, ez az Kati: legyetek boldogok.

Kati a legapróbb részletekig kibeszélt téged. Az atlétikáról, a futócipőről, a barátaidról. Meglestük, hol laksz, hogy futsz az Ikarus-pályán, mögöttes ültünk a HÉV-en, kézen fogva futottunk, amikor apukád észrevett miniket az ablakok alatt. Vasárnaponként csak neked szurkoltunk a mátyásföldi versenyen.

Aztán jött a tél. Félszegen, pisszegve, nagyon halkán beszéltünk az iskolában rólatok, nehogy bárki megtudja, Kati szégyellte volna. Hiszen ő volt a jó kislány az osztályban. A rendes, a tiszta. Szinte csak sziszegett a fogai között, mert hatalmas titoknak érezte, hogy elmondja, hozzá értél. Hogy ráraktad a szádát, ebből én tényleg azt hittem, hogy te nagyon szereted őt. Kati sosem hazudott, biztos voltam benne, hogy igazakat mesél kettőtökről. Aztán már nem sutogott, inkább sikított.

KISS Noémi
Tájkakalendár
JAK – Kijárat, 2003

Határhelyzetek
(Paul Celanról)
Anonymus, 2003

Trans
Magvető, 2008

Rongyos ékszerdoboz:
utazások keleten
Magvető, 2009

Fekete-fehér
Szépmeesterégek,
2011

Ikeranya – az első év
Magvető, 2013

Sovány angyalok
(megjelenés előtt)
Magvető, 2015

„Az idegen táj és gyakorlata”
Magyar Lettre Internationale, 41

„Egy szobor szépsége és mentsége”
Magyar Lettre Internationale, 43

„Digitális Bédékker”
Magyar Lettre Internationale, 45

„Bukó – Csoportos utazás kelet felé”
Magyar Lettre Internationale, 49

„H mint néma határ”
Magyar Lettre Internationale, 54

„Paróka: A nő és az írás”
Magyar Lettre Internationale, 57

„Csernovic”
Magyar Lettre Internationale, 58

„Szilánkok. A nő a kortárs magyar irodalomban”
Magyar Lettre Internationale, 63

2015 nyár

„Göröngyös utak,
rögös esszék
meg a magyarok
– Andrzej Stasiuk
Babadagjáról”
„A lefényképezhetet-
len. Csoszó Gabri-
ella képeihez”
Magyar Lettre
Internationale, 64

„Rongyos
ékszerdoboz.
Lemberg”
„Az angol iskola”
Magyar Lettre
Internationale, 66

„Honeckerpapucs”
Magyar Lettre
Internationale, 74

„Babanéni”
(regényrészlet)
Magyar Lettre
Internationale, 89

„Galícia: mély
harapásnyomok”
Magyar Lettre
Internationale, 95

(Farkas Zsolttal,
Marno Jánossal,
Németh Gáborral,
Péterfy Gergellyel
és Szilágyi
Zsófiával)
Szextett Závada
Pál, Szijj Ferenc és
Esterházy Péter
könyveiről
Magyar Lettre
Internationale, 46,
47, 48

Csontos, sovány teste lebegett a parkban, szárnyakat kapott tőled, te hoztad ki őt a beteges vackából, a nappaliból, a zongorája mellől, felnyitottad a szemét. Kedves, pirulós angyalkává változott. Már nem lány volt, inkább titkolózó asszony. Kívánatos. Képes volt az átváltozásra, elég egy évszak, és olyan hirtelen felnőtt leszel, ha megtudod, milyen kívánni valakit, milyen szeretni, lógni rajta egész testtel, minden porcikáddal rá gondolni.

Nem is csodálkoztam egyáltalán, hogy őt választottad, Kati igazán kedves lett a szerelemtől. Eltűntek a merev mozdulatai. Teljesen kitérülte. Olyan-
kor levette a szemüvegét, egészen közel hajolt és ecsetelte, mit érez, ott, lent, a hasában, kívül és belül. Forró, nedves érzés, még a torkodat is elszorítja.

Úgy beleéltem én is magam. Pedig nem kellett volna. Kati értett a művészetekhez, a meggyőzéshez. Olyan szókinccse volt, hű, de tudott ecsetelni. Csuda szavakkal rajzolt körbe egy festményt, vagy könyvet írt a nyelvvel, hadonászott, úgy magyarázta, mi a művészet, mi a giccses. Én meg egyszer csak azon vettem észre magam, hogy nekem is lázam lesz. Beszél rólad és én is bizsergek. Zizeg, kattan, kiakad. Eleinte zavart, de nem tudtam elúzni. Sajnálom. Máskor meg annyira akartam, úgy vonzott. Kértem, hogy beszéljen, faggattam. Kati szava nekem szent volt, akár egy felirat a stáción. Semmi és senki más nem érdekelt.

Megkívántalak, onnantól fogva folyton hazudtam.

Szégvelld magad! Mondtam magamnak, de igazából sosem szégyenkeztem, sőt.

Nem is ismertelek, csak az ő elmondásából. Egészen addig csak kétszer nyúltam hozzád, és az a kettő sem volt túl jó. Vagyis oltárira fájtok, persze azt hittem, velem vannak nagy bajok, akárhogy erőltettem, nem vonzottak a férfiak, akkor már inkább mások. De az titok és szégyelltem. Sokáig abban éltem, hogy a szüzesség szent dolog, és én szent leszek, mert az sokkal könnyebb, mint járnivalakivel. A házasságról rémképeim voltak. Nem kívántam a francia ágyat. Mellettem ne szuszogjon egy szőrös száj.

Belül, ott, a fejemben, ahol van egy bizonyos pont arról, milyen lehet megkapni, akit szeretünk, hirtelen erősen éreztelek. Megkarcoltál. Tüske, egy tű volt a szerelem.

Nem tudom ma sem, mi volt a közvetlen ok. Kati miatt, vagy miattad zúgtam-e beléd, de jó volt, és örültem kívántam. A perc, amikor nem gondoltam rád, halott időnek tűnt, amikor a rá gondoló percek jöttek, nem értem a bőrrömbbe. Hirtelen, menekülési lehetőség nélkül jött.

Az álmoknak pedig nincs helye a kinti életben, ezt is mondta anyám, az álmodozás rombol, morgott rám. Annak idején én leginkább csíkos meg

pöttyös könyvekből szereztem magamnak álmokat. Képzelttem, könnyű csókot és beteljesült szerelmet loptam a könyvekből, amiknek semmi közük nem volt a körülöttem lévő szürke világhoz. Ezért még inkább faltam a hercegnők és az okos és szép kislányok történeteit. Aztán különös dolog történt. Már nem csak éreztem, hanem tudtam, sőt biztos voltam benne, hogy képes vagyok rá, hogy megszabaduljak tőle, és áttegyem a repülő álmokat a szintisza valóságba. Na, nekem akkor máttól fogva nem kell a szüzességem, mert óriási teher.

Kivel mással, ha nem veled, te, aki megmutattad, milyen ezt a szúrós, édes pontot érezni. Letolni, egyre lejjebb, a köldökömre, a méhem közelébe. Le a combhoz. Odatapasztani, hogy bizsergjen, forró legyen, lángoljon. Valaki megfogott éjszaka, a bokámnál fogva húzott. Mert attól a naptól fogva ébren is rád gondoltam. Te voltál. A te kezéd. A te ágyéköd.

Hajtott a tatár, loholtam, ez a szerelem.

Bátor lettem, ugrottam, máskor féltam, reszkettem, ez is szerelem.

Utáltam várni, azonnal akartam, ez az első, szenvedélyes akarat.

Mellém feküdtél, cirógatni kezdted. Hajad a hasamon húztad végig. A szálak finoman érintették csak a bőrt, épphogy beleszúrtak. Köldökömre tettem az ujjam, köröztem vele, mindig nyomtam egyet rá, újra, megint. Gyorsan álomba ringatott a képzelte szeretkezésünk, nem emlékszem, mi lett, nyitva maradt a szám, vagy összegömbölyödtem a végén. Egy gombóc voltam az ágy közepén, mint aki most született.

Aztán éjjel felébredtem, nem is éjjel volt már, hajnalodott, vörös fény szűrődött be a zsalugáteren. Hallottam a kakast a szomszéd kertekből. Arra ébredtem, hogy borostás arcod a combomba fúrod, de csak a takaró redője volt, ijedten dobtalak le. Fúj, menj innen! Kiabáltam. Előfordult, hogy anyám berohant, megfogta a fejem, mi lelt? Rosszat álmodtál? Én meg sem szólaltam, úgy tettem, mint aki alszik. Meztelenül feküdtem a peccétes lepedőn.

(regényrészlet)

Lackfi János

Milyen titok

Milyen titok voltál, milyen titok vagy még mindig, mint óceáni búvár, egyre mélyebbre és mélyebbre úszom benned, forró és búvós rétegek, azúr és türkiz sávok váltják egymást, és tudom, hogy ez a buszonegnéhány év még csak a kezdete valaminek, ami túl van bőriünk feszességén, szemünk élességén, elménk forgásán, karunk-lábunk erején... Kislányt látok, aki lélekszakadva trappolja át a kezdet éveit, iskolából baba, otthonról iskolába-különórára, mindig torkában dobog a szíve, szól nekik, megállítanám szívesen, hogy megnyugodjon, hogy lecsillapodjon kicsit a nagy idegenség közepében, de pont olyan kétes szándékú, ismeretlen bácsi lennék neki, amilyenek miatt így retteg a világtól. Látom rezzenni pillantását, pillantásodat, ahogy rám emeled, csatázik benne félelem és illem, nem mernél nem válaszolni, de igyekeznél a lehető legrövidebbre fogni, ügetnél is tovább, hátra se nézve. Látlak, ahogy testvéreiddel bejárjátok az utcát, és kutyák nevét, fajtáját kérdeztétek a gazdáktól, és jegyzitek fel a füzetbe, melyben

remény szerint egyszer a világ összes kutyája szerepelni fog, ha már valóságosan egy sem lehet a tied. Látlak később, amint a balatoni nagycsaládi nyaraló környékén minden nyarat a szomszédék skót jubászával csavarogsz végig boldogan, az egész kutya egyetlen odaadó simogatás a szőszös szőreivel, ebbe menekülsz a rokon gyerekek szurkálódásai előtt. És volt aztán bús-vér bús-véti nyuszi is, lehetett dédelgetni, barátságot kötni vele, míg aztán egyikük egy kisoroszi kutya szájában kötött ki, s te megismerted evilág gonoszágát. Látom a füzetet, melybe lerajzoltad tudományos megfigyeléseidet az akvárium balairól, felfedezést is tettél, mint vérbeli biológus, beidomítottad a balakat, élted bele magadat abba, ami, tudtad, nem igaz, és rettegtél a lebukástól, és fájt, hogy nem méltányolta fáradságodat a tanár. Látlak zokogni a papucsállatka-tenyészet felett, melyet mikroszkóppal vetél szemügyre napról napra,

ujjongtál a láthatatlan nyáj gyarapodásán, mint jó pásztor, aki legfeljebb mikroszkopikus bottal terelgetné a rábítottakat, melyeket utóbb nővéred érzéketlenül kirakott a folyosói fagyba, tömeggyilkosság, neki az csupán egy tálka biüdös víz volt közös szobátokban, a többi nem érdekelte. Látlak, ahogy a Japánból kapott balett-táncos lánykát ezredszere is elindítod azon a miniatűr felületen, hadd forogjon a cincogó zenére, látlak, ahogy a kirakatba kitett játékok után sóvárogsz, micsoda csoda, ha megfordítják az üvegburába zárt tájat vagy városkát, és megindul a mindabánszor elbűvölő havazás. Látlak olyannak, amilyennek nem ismertelek, bennem trappol, ám, sóvárog az a kislány, aki legfeljebb hat gyermekünk egy-egy mozdulatán, pillantásán, szaván keresztül pillant át ide, a közös létezésünkbe, hogy szemügyre vegyen furcsállkodva engem, aki felé futottam akkoriban, de aki neki mégiscsak idegen.